

Handläggare
Sigrún Andersdóttir
Telefon: 08-508 25 119

Till
Socialnämndens organisations- och
föreningsutskott
2019-03-19

Projektet "Anhörigstöd"

Ansökan om tidsbegränsat bidrag från insamlingsstiftelsen
Wonsa

Förvaltningens förslag till beslut

1. Organisations- och föreningsutskottet beviljar insamlingsstiftelsen Wonsa ett tidsbegränsat bidrag på 100 000 kronor för perioden 1 april 2019 till och med 31 december 2019 för projektet "Anhörigstöd".
2. Bidraget ska användas till verksamhet för barn.
3. Föreningen ska lämna in en delredovisning efter ett halvår samt en helårsredovisning efter verksamhetsåret på fastställd blankett.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Ingela Kristiansson
Tf administrativ chef

Eva-Lotta Elmér
Enhetschef

Sammanfattning

Insamlingsstiftelsen Wonsa ansöker om ett tidsbegränsat bidrag på 200 000 kronor för perioden 1 april 2019 till och med 31 december 2019 för projektet "Anhörigstöd".

Socialtjänsten har en skyldighet att stödja anhöriga till personer inom socialtjänsten. Då Wonsa i huvudsak bedriver hälso- och sjukvård bedömer förvaltningen att stödet till anhöriga till klinikkens patienter inte är socialtjänstens ansvarsområde. Utifrån detta anser förvaltningen att bidrag till Wonsas stödgrupper till vuxna inte ska beviljas. Socialtjänsten har dock ett omfattande ansvar för barns levnadsvillkor och utveckling. Förvaltningen bedömer att stödet till minderåriga kompletterar socialtjänstens stödande och förebyggande arbete för barn. Förvaltningen anser därför att Wonsa ska beviljas ett tidsbegränsat bidrag för projekt "Anhörigstöd" motsvarande den del som gäller barn.

Bakgrund

Insamlingsstiftelsen Wonsa har inte tidigare ansökt om bidrag från organisations- och föreningsutskottet (OFU).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd inom administrativa avdelningen. Förvaltningens handläggning av bidrag utgår från ”Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar” beslutade av socialnämnden 16 maj 2017 och justerade 21 mars 2018.

Ärendet

Insamlingsstiftelsen Wonsa, organisationsnummer 802478-2727, ansöker hos organisations- och föreningsutskottet, OFU, om 200 000 kronor i tidsbegränsat bidrag för projekt ”Anhörigstöd”. Bidraget avser perioden 1 april 2019 till och med 31 december 2019.

Sökande förening

Insamlingsstiftelsen Wonsa, World of no sexual abuse, grundades år 2014 med visionen om en värld utan sexuella övergrepp. Organisationens mål är att öka tillgängligheten till specialiserad vård av kvarstående psykologiska skador efter sexuella övergrepp och att bidra till att förebygga nya övergrepp.

Wonsa driver en specialistklinik för behandling av personer som utsatts för sexuella övergrepp genom sitt aktiebolag Wonsa AB. Under 2017 gjordes 300 läkarbesök på kliniken och 2200 besök hos psykoterapeuter på traumamottagningen. Utvärderingar hos Wonsa visar att 90 procent av patienterna är vuxna kvinnor, varav 80 procent av har utsatts för upprepade penetrerande övergrepp under uppväxten, ofta inom familjen. Behandlingen består av ett fyrfasigt program som ofta sträcker sig mellan 1-3 år.

Klinikens verksamhet finansieras genom avtal med vårdcentraler, externa bidrag samt ideellt arbete av klinikens terapeuter. Projektet med anhörigstöd startades hösten 2018. Projektet bedrivs inom insamlingsstiftelsen och har hittills genomförts utan extern finansiering.

Aktuell ansökan

Målgrupp

Målgrupp för projektet är anhöriga till patienter på Wonsas klinik, i form av partners, barn och föräldrar.

Verksamhet

Projekt ”Anhörigstöd” startades upp hösten 2018 med en stödgrupp för partners till personer som genomgick behandling hos Wonsa. Under 2019 planeras tre olika anhöriggrupper; för partners, tonårsbarn och vuxna barn (åldrarna 15-25) samt för yngre barn tillsammans med sina föräldrar. Projektet ska även innehålla ytterligare anhörigstöd i form av enstaka individuella stödsamtal och läkarbesök.

Anhörigstödet syftar till att hjälpa patienterna genom att stärka patientens nätverk, men också till att stötta patienternas barn. Wonsa har i sin behandlande verksamhet erfarenhet av att en partner kan vara ett viktigt stöd för patienten. Samtidigt kan det vara svårt för en partner att stötta, och partnern kan själv hamna i en kris. För barn är det svårt att se sin förälder må dåligt, och barn och ungdomar kan behöva stöd, hopp och information. Det är också svårt för många patienter som är i behandling att känna sig tillräckliga som föräldrar.

Stödgrupperna leds av legitimerade psykoterapeuter. För partnergruppen och gruppen för tonårsbarn och vuxna barn planeras ett upplägg med fem träffar och fokus på att dela erfarenheter, information och kunskap om psykiska svårigheter kopplat till sexuella övergrepp.

Gruppen för yngre barn och deras föräldrar inkluderar även förberedelse inför uppstart i form av informationsmöten och enskilda träffar med förälder och barn. Gruppens upplägg är att träffas vid 10 tillfällen, uppdelat i en föräldragrupp och en barngrupp. Vid några tillfällen ses barn- och föräldragruppen tillsammans. Barngruppen ses utifrån förbestämda teman där man fokuserar på bland annat förälderns ohälsa och hur det blir för barnet, känslor, gränssättning, nätverk och framtid. Barngruppen arbetar via övningar, samtal och lekar. Föräldragruppen samlas runt barngruppens teman och hur de kan förstå sina barns upplevelser, känslor och hur de kan möta sina barns behov.

Mål

Wonsa formulerar följande mål för projektet, uppdelat på partners respektive barn.

För partners:

- Ökad kunskap om sexuella övergrepp.
- Ökad tillgång till verktyg för att stötta och stabilisera sin partner.

För barn:

- Ökad kunskap om sexuella övergrepp.
- Ökad känsla av trygghet och hopp inför framtiden.

Kompetens

Wonsa arbetar vid sidan om behandlingsverksamheten med forskning, utbildning och informationsspridning inom området sexuella övergrepp. Två legitimerade psykoterapeuter planeras att leda stödgrupperna.

Jämställdhet

90 procent av patienterna på Wonsas klinik är kvinnor, och ungefär 90 procent av patienternas partners är män. Kliniken välkomnar alla som har utsatts för sexuella övergrepp oavsett kön. Det samma gäller de anhöriga.

Budget för sökt verksamhet

Intäkter	Belopp
Insamling och gåvor	10 000
OFU	200 000
Summa intäkter	210 000
Kostnader	
Personalkostnader	100 000
Lokal	50 000
Övriga kostnader	60 000
Summa kostnader	210 000

Förvaltningens bedömning

Av socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar framgår att verksamheten ska vara stadsövergripande och öppen, komplettera nämndens egna verksamheter, drivas med god kvalitet och till rimliga kostnader för att bidrag ska kunna beviljas. Förvaltningen gör en samlad bedömning av hur verksamheten uppfyller kraven.

Stadsövergripande och öppen verksamhet

Wonsas klinik är öppen för alla inom målgruppen i Stockholm. Majoriteten av deltagarna i stödgrupperna tillhör Stockholms stad. Förvaltningen bedömer att verksamheten är stadsövergripande.

Kompletterande verksamhet

När en person i familjen har allvarliga problem påverkas alla familjemedlemmar, liksom relationerna dem emellan. Anhöriga har inom socialtjänstens olika verksamhetsgrenar alltmer kommit att

uppmärksammas som personer i behov av stöd för sina egna behov, liksom för att fortsatt kunna stötta sina närstående.

Socialtjänstens ansvar

Socialtjänsten har enligt 5 kap 10 § socialtjänstlagen, SoL, ansvar för att erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. Enligt förarbeten till lagen omfattas alla anhöriga som vårdar och stödjer en närstående inom socialtjänsten.

Socialtjänsten har vidare ett allmänt ansvar för barns levnadsvillkor och utveckling. Enligt 5 kap 1 § SoL ska socialnämnden bland annat verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden, i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom. Utifrån detta ansvar har socialtjänsten en viktig uppgift i att både upptäcka och stödja barn som anhöriga när föräldrar har missbruk, psykisk ohälsa eller andra allvarliga svårigheter som kan påverka föräldraskapet och barns hälsa och utveckling. Barnet kan behöva direkt stöd för sina behov och föräldern kan behöva stöd i sitt föräldraskap.

Hälso- och sjukvårdens ansvar

I hälso- och sjukvårdslagen, HSL, finns inte någon bestämmelse motsvarande socialtjänstlagens 5 kap 10 § om ett allmänt ansvar för stöd till anhöriga. Hälso- och sjukvården ska dock enligt 2 c § HSL arbeta för att förebygga ohälsa. Detta innebär bland annat att hälso- och sjukvården i förebyggande syfte ska uppmärksamma anhöriga som riskerar att drabbas av ohälsa på grund av att de vårdar eller stödjer en person.

I HSL 5 kap 7 § finns även en särskild bestämmelse om barn som anhöriga. Bestämmelsen innebär att barns behov av information, råd och stöd särskilt ska beaktas av hälso- och sjukvården och dess personal om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med har en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, är missbrukare av alkohol eller annat beroendeframkallande medel eller oväntat avlider.

Wonsas projekt "Anhörigstöd"

Den grupp som är patienter på Wonsas mottagning är svårt traumatiserade personer med kvarvarande psykiska men efter övergrepp som de ofta utsatts för under barndomen. På Wonsas klinik erbjuds denna grupp specialiserad hälso- och sjukvård i form

av läkarbesök och psykoterapi. Wonsa har som uttalat mål att klinikens verksamhet ska finansieras genom avtal med vårdgivare inom hälso- och sjukvården.

Generellt konstaterar förvaltningen att både socialtjänsten och hälso- och sjukvården har ett ansvar att uppmärksamma anhörigas situation. Socialtjänsten har en skyldighet att stödja anhöriga till personer inom socialtjänsten. Då Wonsas verksamhet är hälso- och sjukvård vilket är regionens ansvarsområde är stödet till anhöriga till patienterna inte socialtjänstens ansvarsområde enligt 5:10 SoL. Utifrån detta anser förvaltningen att bidrag till Wonsas stödgrupper för vuxna inte ska beviljas. Som framgår ovan har dock socialtjänsten ett utökat ansvar för alla barn. För målgruppen barn som anhöriga i denna verksamhet har således kommunen och regionen ett delat ansvar.

Wonsas stöd till anhöriga som är barn ges i syfte att stötta barnen. Då barnens behov står i centrum för stödet anser förvaltningen att frågan om det stödet kan prövas mer öppet, och inte endast i förhållande till att kliniken huvudsakligen bedriver hälso- och sjukvård. Förvaltningen bedömer att stödet till minderåriga kompletterar socialtjänstens stödjande och förebyggande arbete för barn. Förvaltningen anser därför att Wonsa ska beviljas ett tidsbegränsat bidrag för projekt ”Anhörigstöd” motsvarande den del som gäller anhöriga som är barn.

God kvalitet

Wonsa har sedan starten 2014 erbjudit behandling av personer som utsatts för sexuella övergrepp och har god erfarenhet av denna målgrupp. Inom organisationen bedrivs även forskning för att ta fram ny kunskap inom området.

Stödgrupperna kommer att ledas av legitimerade psykoterapeuter. Utvärderingen av höstens partnerstödgrupp visar på goda resultat. Deltagarna uppger sig ha blivit hjälpta av att dela med sig av sina erfarenheter, och ha fått bättre kunskap om sig själva och sin partner. Wonsa tar emot barn från 12 år på kliniken och har därigenom erfarenhet av att möta barns särskilda behov.

Förvaltningen bedömer att Wonsa har tillräcklig kompetens för att utföra ett anhörigstöd med god kvalitet.

Rimliga kostnader

Förvaltningen bedömer att kostnaderna för projektet är rimliga. Förvaltningen anser dock att en lägre summa än den ansökta ska beviljas då bidraget endast ska användas för stödgrupper till barn.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att organisations- och föreningsutskottet beviljar insamlingsstiftelsen Wonsa ett tidsbegränsat bidrag på 100 000 kronor för perioden 1 april 2019 till och med 31 december 2019 för projektet ”Anhörigstöd”, och att bidraget ska användas till verksamhet för barn.